

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 13496 posała Krzysztofa Piątkowskiego z 14 listopada 2025 roku w sprawie sprawozdania z realizacji zadań Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz planowanych kierunków działań, uprzejmie przedstawiam poniższe informacje.

Ad 1.

1. Profesjonalizacja zarządzania instytucjami kultury

Wprowadziliśmy zasadę konkursów jako standardu powoływania dyrektorów instytucji kultury. Przeprowadziliśmy 35 konkursów w instytucjach kultury, do końca roku zapowiedzianych jest kolejnych 11. Konkursy przeprowadzono m.in. w Teatrze Narodowym, Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, Filharmonii Narodowej, NOSPR, CSW Zamku Ujazdowskim, Zamku Królewskim na Wawelu, PISF, Wytwórni Filmów Dokumentalnych i Fabularnych.

2. Wzmocnienie praw twórców - tantiemy z internetu (DSM)

Zagwarantowaliśmy tantiemy z internetu, dyrektywa DSM została wdrożona 19 lutego 2025 roku po trzech latach celowych opóźnień poprzedniego rządu. Pracujemy nad uszczelnieniem działalności organizacji zbiorowego zarządzania (ozz) i zasad ich współpracy z wydawcami i koncernami, by były przygotowane do efektywnego wypłacania środków artystom.

3. Reforma Programów Ministra

Zreformowaliśmy Programy Ministra - dzięki przejrzystym zasadom po raz pierwszy od lat rozstrzygnęliśmy je zgodnie z harmonogramem. Wprowadziliśmy bardziej przejrzyste kryteria oceny, zwiększyliśmy dostępność programów dla mniejszych podmiotów, rezygnując z wkładu własnego, oraz uprościliśmy procedury aplikacyjne, co przełożyło się na większą inkluzywność wspieranych inicjatyw. Przyznaliśmy ponad 3200 dofinansowań na różnorodne projekty na łączną kwotę przekraczającą 500 mln zł. Rozpoczęliśmy przejście z dotacji celowych na podmiotowe. W dłuższej perspektywie zwiększy to stabilność funkcjonowania instytucji kultury oraz podniesie efektywność planowania i wydatkowania środków publicznych.

4. Inwestycje w infrastrukturę kultury

W ramach funduszy europejskich FENiKS oraz KPO przeznaczyliśmy rekordową kwotę ponad 1,78 mld zł na rozwój infrastruktury kultury w całej Polsce - zmodernizowaliśmy 152 biblioteki i domy kultury, wartość tych inwestycji to blisko 205 mln zł. 1,6 mld zł przeznaczyliśmy na budowę nowych obiektów dla 50 instytucji kultury.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

W programie FENiKS wprowadziliśmy limit dofinansowania do 50 mln zł, co poszerzyło dostęp dla mniejszych miast. Wsparcie otrzymały m.in. Muzeum Rzemiosła w Krośnie, Muzeum Zamkowe w Sandomierzu, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Opera Narodowa w Bydgoszczy. Przeznaczaliśmy też 347 mln zł na modernizację energetyczną 27 budynków należących do 20 Archiwów Państwowych w całej Polsce.

W ramach środków na termomodernizację z KPO ponad 204,6 mln zł przeznaczono na głęboką modernizację energetyczną 152 obiektów (domy kultury, biblioteki, świetlice). Przykłady placówek poddawanych termomodernizacji to m.in. Świetlica Wiejska w Nowym Targu, Zielonogórski Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Kultury w Łużnej, Miejska Biblioteka Publiczna w Gorlicach czy Ludowy Dom Kultury w Łózkach.

5. Kluczowe zmiany legislacyjne

- Ustawa o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny

Ustawa, dzięki której po raz pierwszy państwo dostrzega specyfikę pracy twórczej i proponuje konkretne mechanizmy wsparcia dla osób wykonujących zawody artystyczne. W Polsce środowisko artystyczne to ponad 60 tys. osób, z których większość nie ma stałego zatrudnienia, a ich dochody są często poniżej średniej krajowej. Ustawa wprowadza możliwość uzyskania statusu artysty zawodowego potwierdzającego stan faktyczny oraz czasowych dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne do momentu, w którym dana osoba będzie w stanie samodzielnie je odprowadzić. To wsparcie przejściowe, a nie system stałych świadczeń. Jego celem jest umożliwienie kontynuowania działalności artystycznej w momentach niestabilności. Warunki przyznawania tego statusu są precyzyjnie określone, a ocena powierzona została Komisji Opiniującej, złożonej z przedstawicieli środowisk i instytucji publicznych. System ma przejrzysty charakter i opiera się na rzeczywistym dorobku artystycznym. Kończymy prace na etapie rządowym.

- Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991 r.

To ustawa, która od dekad stanowi podstawę funkcjonowania instytucji kultury. Katalizatorem zmian były postulaty środowisk zgłoszone podczas zorganizowanego w listopadzie 2024 roku wspólnego Kongresu Kultury. Uruchomiliśmy szeroki proces konsultacyjny, który trwał od maja do połowy czerwca br. i przyniósł blisko 800 zgłoszeń propozycji zmian. Wśród najważniejszych postulatów znalazły się m.in.: wprowadzenie formuły społecznej instytucji kultury, reforma procedury powoływania dyrektorów, uregulowanie zasad wynagradzania pracowników kultury oraz zapisanie zasad zrównoważonego rozwoju. Zakończyliśmy proces prekonsultacji publicznych, w ramach których wpłynęło blisko 800 zgłoszeń propozycji zmian obecnej ustawy. Obecnie kończymy proces analizowania i wprowadzania zgłoszonych uwag do projektu nowelizacji. Zostanie ona przekazana do konsultacji publicznych do końca 2025 r.

- Ustawa o ochronie zabytków z dnia 23 lipca 2003 r. przed prekonsultacjami eksperckimi

18 listopada br. Prezydent RP podpisał ustawę o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw. Ustawa została uchwalona przez Sejm RP na posiedzeniu 9 października, a następnie 29 października została przyjęta przez Senat RP. Celem zmian jest zarówno uproszczenie procedur administracyjnych,

jak i wzmocnienie kompetencji organów ochrony zabytków – w szczególności wojewódzkich urzędów konserwatorskich. Do najważniejszych zmian, które wprowadza nowelizacja ustawy należą:

- zastąpienie dwóch decyzji wydawanych przez wojewódzkich konserwatorów zabytków w sprawie usunięcia drzew lub krzewów z terenów wpisanych do rejestru zabytków: parków, ogrodów lub innych form zaprojektowanej zieleni, w odniesieniu do tych samych drzew lub krzewów – jedną decyzją wydawaną przez ten organ,
- przyspieszenie rozstrzygnięć administracyjnych w sytuacjach, gdy brak reakcji organu w przewidzianym terminie może zostać uznany za milczącą zgodę tego organu.

Nowe przepisy będą obowiązywać po 6 miesiącach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

- Ustawa medialna z dnia 29 grudnia 1992 r.

Odpolityczniony media dzięki 3 filarom nowelizacji ustawy medialnej: niezależności władz, stabilnemu finansowaniu, ograniczeniu wydawania prasy samorządowej. Niezależność władz zapewnią transparentne i jawne konkursy oparte o kryteria apolityczności i kompetencji. Kandydaci do władz i rad mediów publicznych będą musieli wykazać brak przynależności do partii politycznej 5 lat wstecz oraz brak pełnienia funkcji w partii politycznej i kandydowania w wyborach powszechnych 10 lat wstecz. Wymogi apolityczności i kompetencji będą dotyczyć wszystkich kandydatów. Media są kluczowym elementem infrastruktury bezpieczeństwa państwa, wymagają stabilnego finansowania. Proponujemy finansowanie na poziomie 2,5 mld (waloryzowane o wskaźnik inflacji), które pozwoli uniezależnić media od doraźnych decyzji politycznych. Ograniczamy wydawanie prasy samorządowej. Samorządy będą mogły wydawać biuletyny informacyjne bez treści publicystycznych (propagandowych) i bez reklam. Jesteśmy w sytuacji, w której niezależne media lokalne zamykają się, bo nie wytrzymują konkurencji z dotowanymi z publicznej kasy mediami samorządowymi. Niezależne media lokalne są fundamentem niezależności mediów w Polsce. Ustawa trafiła do Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu. Następnie zostanie przekazana do konsultacji publicznych i konsultacji międzyresortowych.

- Rozporządzenie o opłatach reprograficznych (tzw. opłatach od „czystych nośników” z dnia 2 czerwca 2003 r.

Obecne wpływy z opłat reprograficznych w Polsce należą do najniższych w całej UE. To konsekwencja przestarzałych przepisów w tym zakresie, które do dzisiaj za „czyste nośniki” uznają magnetofony, magnetowidy, faksy, odtwarzacze mp3 czy nagrywarki CD. Prowadzimy prace nad nowelizacją przepisów o opłatach reprograficznych, które uwzględnią współczesne funkcjonowanie rynku. Dla wszystkich nowych urządzeń wprowadziliśmy opłatę w wysokości symbolicznego 1%, dla pozostałych obniżyliśmy wartości do maksymalnie 2%. Zmniejszyliśmy też liczbę urządzeń i nośników objętych opłatą z 65 do 19. Zakończyliśmy konsultacje publiczne projektu nowelizacji rozporządzenia. 8 września br. w resorcie odbyło się spotkanie z organizacjami zbiorowego zarządzania oraz przedstawicielem producentów, importerów i dystrybutorów sprzętu, którego przedmiotem były uwagi zgłoszone w ramach konsultacji. Trwa analiza uwag i propozycji zebranych w trakcie konsultacji i podczas okrągłego stołu z przedstawicielami ozz i producentów.

- Ustawa o ochronie rynku książki

Narastający kryzys rynku książki, który przekłada się na sytuację twórców i twórczyń, małych księgarni i małych wydawnictw także wymagał legislacyjnej interwencji MKiDN. Powołaliśmy przy ministerstwie Zespół do spraw pola literackiego, szeroko reprezentujący środowiska literackie. Przez ostatnie miesiące Zespół intensywnie pracował, prowadził konsultacje wewnątrzśrodowiskowe i w efekcie tej pracy i tych spotkań rozpoczynamy w ministerstwie nowy proces legislacyjny dotyczący ustawy o ochronie rynku książki. Opracowaliśmy wstępne założenia ustawy - skonsultowane z przedstawicielami wielu środowisk twórczych, które uzyskały też wstępną aprobatę Ministerstwa Finansów. To nie będzie nowelizacja istniejących przepisów, a zupełnie nowa ustawa, której celem jest ustabilizowanie i wzmocnienie rynku książki w Polsce, uwzględniająca zarówno interesy twórców i twórczyń, jak również czytelniczek i czytelników. Głównymi założeniami ustawy są: jednakowa cena książki przez 12 miesięcy obowiązująca od momentu wprowadzenia do obrotu, maksymalny rabat dystrybucyjny ustalony na poziomie 45% przy sprzedaży hurtowej (z zakazem pobierania opłat dodatkowych związanych z dystrybucją) oraz obowiązkowe przekazywanie danych sprzedażowych. Projekt odpowiada m.in. na postulaty lepszej ochrony dobrych warunków konkurencji pomiędzy podmiotami, a także systemowego zbierania danych z rynku, co uczyni transparentnymi wszystkie procesy związane z tworzeniem, wydawaniem, dystrybuowaniem i sprzedażą książek. Procesy legislacyjne trwają, właśnie rozpoczyna się etap konsultacji wewnątrzresortowych.

- Ustawa o muzeach z dnia 21 listopada 1996 r.

W obecnym kształcie przepisy funkcjonują od lat. Rozmowy o zmianach dotyczą zwiększenia przejrzystości i aktualności ram prawnych funkcjonowania muzeów w Polsce - od definicji muzeum po procedury powoływania dyrektorów, organizowania konkursów, struktury rad muzealnych oraz funkcjonowania rad powierniczych i klasyfikacji zawodowej muzealników. Projekt jest obecnie przedmiotem konsultacji wewnątrzresortowych i trwa zbieranie uwag środowiska, które zakończy się z końcem 2025 roku.

6. Kultura pamięci i ekshumacje

Nieodłącznym elementem tożsamości jest dbałość o pamięć historyczną, zwłaszcza tam, gdzie dotyczy ona relacji międzynarodowych, wspólnej historii i szacunku dla ofiar. Historyczne ekshumacje na terenie Ukrainy to przełom w relacjach polsko-ukraińskich, po raz pierwszy od 2017 r. przeprowadziliśmy ekshumacje ofiar zbrodni na Kresach – przy wspólnym stanowisku Polski i Ukrainy. Prace w Puźnikach wyznaczyły standard relacji i prac ekshumacyjnych, dzięki któremu realizujemy kolejne prace poszukiwawcze i ekshumacyjne na terytorium Ukrainy. W tym roku zakończyliśmy prace we wsi Zboiska, w październiku Ministerstwo Kultury i Komunikacji Strategicznej Ukrainy poinformowało o kolejnej zgodzie na rozpoczęcie prac – we wsi Ugły.

We współpracy z instytucjami i środowiskami pracujemy nad kulturą pamięci, jednostką wiodącą na tym polu jest Muzeum Historii Polski, we współpracy z innymi ośrodkami. Opowiadanie o historii poprzez wspólne wartości, które nas kształtują, wzmocnią współpracę międzyinstytucjonalną, która uwzględni wyzwania, jakie stawia współczesność. Ochrona dziedzictwa, ale także prawda historyczna powinny łączyć, a nie dzielić.

7. Wzmocnienie standardów i dialogu ze środowiskiem

Zorganizowaliśmy po 8 latach przerwy wspólny Kongres Kultury. Program wydarzenia był pierwszym przygotowanym ze środowiskami i przez środowiska. Wdrożyliśmy „Procedurę zapobiegania mobbingowi i innym niepożądanym zachowaniom”, powołaliśmy Pełnomocnika ds. Mobbingu, zaleciliśmy wdrożenie procedur antymobbingowych w podległych instytucjach i zobowiązaliśmy dyrektorów do ewaluacji procedur. Dofinansujemy także otwarcie nowego kierunku studiów podyplomowych na warszawskiej Akademii Teatralnej pt. Akademia Bezpiecznej Kultury. Studia mają obejmować kształcenie kadr kultury w kierunku tworzenia bezpiecznego, pozbawionego mobbingu i innych nadużyć środowiska pracy. Przywróciliśmy działanie Forum Prawa Autorskiego, Zespołu do Zwalczania Naruszeń Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych oraz powołaliśmy Zespół ds. Pola Literackiego. Ponadto prowadzimy ewaluację zasad współprowadzenia instytucji kultury.

8. Inwestycje w edukację artystyczną i przyszłość kultury

Nadzorujemy łącznie 558 szkół artystycznych, w 2025 r. do listy dołączyły Liceum Szkół Plastycznych im. Tadeusza Kantora i Zespół Szkół Muzycznych w Dąbrowie Górniczej, w 2026 r. dołączy Liceum Sztuk Plastycznych oraz Zespół Państwowych Szkół Muzycznych w Kaliszu. Otworzyliśmy kierunek fortepianomistrzostwo w Kaliskich Szkołach Artystycznych, to trzeci taki kierunek na świecie. Ponadto zwiększyliśmy infrastrukturę edukacyjną (nowe siedziby szkół muzycznych i plastycznych, np. nowe nieruchomości dla Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, Zespołu Szkół Muzycznych w Poznaniu oraz pozyskaliśmy siedzibę dla Szkoły Muzycznej I stopnia w Nowej Soli, co umożliwi rozszerzenie oferty edukacyjnej na terenie województwa lubuskiego).

9. Promowanie polskiej kultury w kraju i za granicą

Zrealizowaliśmy program kulturalny towarzyszący Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej - ponad 550 wydarzeń w kraju i za granicą. Równolegle realizowaliśmy program kulturalny na EXPO 2025 w Osace. To kontynuacja strategii wzmacniania pozycji polskiej kultury na arenie międzynarodowej.

W czerwcu 2024 r. zainaugurowaliśmy pierwszy w historii Sezon Kulturalny Polska-Rumunia, który trwał do października 2025 roku. W ramach programu, pod hasłem „Mamy wspólny język”, w obu krajach realizowane były wydarzenia muzyczne, teatralne, literackie, filmowe i wystawiennicze, których celem jest pogłębienie wzajemnego zrozumienia przez pryzmat kultury i sztuki. Sezony kulturalne mają na celu budowanie długofalowych relacji, które przekładają się na współpracę artystyczne oraz trwałe więzi społeczne, edukacyjne, jak i instytucjonalne.

W marcu 2025 roku rozpoczął się także Sezon Kulturalny Polska-Wielka Brytania 2025, którego program obejmuje wszystkie dziedziny sztuki, a także kluczowe wyzwania współczesności: migracje, wykluczenie społeczne, perspektywę kobiet w sztuce, niepełnosprawność, tożsamość kulturową i przemiany klimatyczne. Sezon nie tylko umacnia relacje kulturalne między krajami, ale także stanowi przykład zaangażowanej dyplomacji kulturalnej, opartej na otwartości i różnorodności.

Inne działania międzynarodowe:

- „Zapis czekania” – London Design Biennale – nagroda za najlepszą interpretację hasła Biennale „Surface Reflections”,
- „Lary i penaty. O budowaniu poczucia bezpieczeństwa w architekturze” – Biennale Architektury w Wenecji,

- Wystawa polskich artystek awangardowych „The Plastic Body” w Stavanger Kunstmuseum (Norwegia),
- Wystawa retrospektywna „Koji Kamoji. By rzeczy zbędne nie przysłoniły całości” w Watari Museum of Contemporary Art w Tokio,
- „Alina Szapocznikow. Body languages” – wystawa i publikacja w Kunstmuseum Ravensburg,
- „Magdalena Abakanowicz - Groots, groter, grootst” w holenderskim Tilburgu i Hertogenbosch.

Ważniejsze działania międzynarodowe Instytutu Przemysłów Kreatywnych (wtedy: Centrum Rozwoju Przemysłów Kreatywnych):

- EAST BOUND - sukces polskiej mody podczas prezydencji Polski w Radzie UE, powtórzony na osobnej wystawie w Rzymie,
- Festiwal polskich gier w Osace,
- PAX East Boston - maj 2025,
- PAX West – Seattle, sierpień-wrzesień 2025.

Ad 2.

Wśród priorytetów rządu zaktualizowanych 18 września 2025 r. znajdują się dwa dotyczące bezpośrednio działań MKiDN:

1. Wprowadzenie zabezpieczenia socjalnego dla osób wykonujących zawód artystyczny

Celem projektu jest wprowadzenie systemowego zabezpieczenia socjalnego osób wykonujących zawód artystyczny. Cel zostanie osiągnięty przez przyjęcie ustawy mającej rozwiązać długoletnie problemy tej grupy zawodowej, wynikające z nieregularnych, często niskich dochodów oraz nietypowych form zatrudnienia, które uniemożliwiają uzyskanie tytułu do ubezpieczenia. Projektowana ustawa stanowić będzie podstawowe narzędzie prawne umożliwiające realizację tego celu przez wprowadzenie mechanizmu dopłat do składek ZUS oraz powołanie instytucji wspierających aktywizację zawodową artystów.

To przełomowa ustawa, nowa w polskim porządku prawnym, dzięki której po raz pierwszy państwo dostrzega specyfikę pracy twórczej i proponuje konkretne mechanizmy wsparcia dla osób wykonujących zawody artystyczne. W Polsce środowisko artystyczne to ponad 60 tys. osób, z których większość nie ma stałego zatrudnienia, a ich dochody są często poniżej średniej krajowej.

ETAP: kończymy prace na etapie rządowym.

2. Polskie Stolice Kultury 2026-2028

Polskie Stolice Kultury (PSK) 2026–28 to inicjatywa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłoszona 25 września 2024 r. Powstała w wyniku konkursu o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury oraz w odpowiedzi na wysoką jakość dokumentów aplikacyjnych przygotowanych przez wszystkie miasta-finalistów konkursu (Bielsko-Białą, Katowice, Kołobrzeg i Lublin) z potrzeby docenienia zaangażowania lokalnych społeczności w tworzenie koncepcji projektów. Głównym celem projektu Polskie Stolice Kultury (PSK) 2026–2028 jest zagospodarowanie potencjału miast kandydujących do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2029 (wygranego przez Lublin) oraz wzmocnienie roli kultury w rozwoju społeczno-gospodarczym tych miast. Inicjatywa ma budować unikalną markę Bielska-Białej (PSK 2026), Katowic (PSK 2027) i Kołobrzegu (PSK 2028) poprzez programy artystyczne oparte na lokalnym potencjale twórczym, wspierające dobrostan mieszkańców i integrację społeczności lokalnych. Bielsko-Biała, Katowice i Kołobrzeg realizować będą program artystyczny tworzony z wykorzystaniem potencjału lokalnych środowisk twórczych,

instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz lokalnych partnerów i przedsiębiorców. Inicjatywa będzie finansowana m.in. ze środków samorządów, budżetu państwa, jak również z funduszy EOG w ramach czwartej edycji tych funduszy w Polsce. PSK Bielsko-Biała zostanie zainaugurowana 17 stycznia 2026 r.

Expose Premiera Donalda Tuska

W expose Premiera Donalda Tuska padła obietnica uporządkowania sytuacji w sferze mediów publicznych, które mają służyć Polkom i Polakom. Telewizja Polska już w grudniu 2023 r. stała się niezależną stacją, z rzetelnym dziennikarstwem, niezależnym od polityków. Telewizja Polska, Polska Agencja Prasowa, Polskie Radio oraz 17 spółek regionalnych rozgłośni Polskiego Radia zostały postawione w stan likwidacji, co było działaniem niezbędnym pod kątem dalszych reform. W Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego trwają prace nad projektem głębokiej reformy prawa medialnego w Polsce. Nowa ustawa medialna zapewni niezależną od wpływów politycznych strukturę mediów publicznych i dostosuje krajowe ustawodawstwo do europejskich standardów w zakresie funkcjonowania mediów. Ustawa trafiła do Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu. Następnie zostanie przekazana do konsultacji publicznych i konsultacji międzyresortowych.

Zrealizowane elementy umowy koalicyjnej

Pkt. 16 - Kultura to zdaniem stron Koalicji kluczowy obszar funkcjonowania Państwa. Poprzednicy Koalicji doprowadzili do skrajnego upolitycznienia instytucji zajmujących się oceną i finansowaniem kultury, co często oznaczało wprowadzenie ukrytej cenzury. Sztuka musi być wolna!

Będziemy dążyć do odpolitycznienia kultury oraz unormowania statusu zawodowego artystów poprzez zapewnienie im zabezpieczenia socjalnego, świadczeń emerytalnych oraz dostępu do systemu opieki zdrowotnej.

- Odpolityczniliśmy ekosystem kultury. W ciągu ostatniego roku przeprowadziliśmy blisko 40 konkursów na stanowiska dyrektorów instytucji kultury, a cały czas ogłaszane są kolejne procedury konkursowe. Dziś standardem jest wybieranie ich w konkursach, których zasady ustalane są ze środowiskami twórczymi, a nie partyjne nominacje. Do dziś przeprowadziliśmy transparentne procedury konkursowe m.in. w Teatrze Narodowym, Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, Filharmonii Narodowej w Warszawie, Narodowej Orkiestrze Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski, Zamku Królewskim na Wawelu czy Państwowym Instytucie Sztuki Filmowej.

- Zreformowaliśmy Programy Ministra. Wnioski w Programach Ministra oraz Stypendiach Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oceniane są dzisiaj przez grono niezależnych ekspertów. To oni dysponują 85% środków w ramach naborów. Pozostałych 15% stanowi tak zwana „rezerwa ministra”, w ramach której Ministerstwo dotuje cenne propozycje, które z różnych powodów mogą zostać pominięte przez ekspertów. Zrezygnowaliśmy z tak zwanej „oceny strategicznej”, która była podstawą do przyznawania dotacji wg klucza partyjnego.

- Przeprowadziliśmy konsultacje projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny. To przełomowa ustawa, nowa w polskim porządku prawnym, dzięki której po raz pierwszy państwo dostrzega specyfikę pracy twórczej i proponuje konkretne mechanizmy wsparcia dla osób wykonujących zawody artystyczne. Obecnie trwa analiza zgłoszonych uwag. Po zakończeniu analizy Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawi swoje stanowisko do każdej z nich.

Pkt. 17 - Naprawimy i odpolityczymy media publiczne. Stały się one w dużej mierze odpowiedzialne za rozłam w społeczeństwie, szerzenie kłamstw oraz celowo urządzone nagonki i kampanie nienawiści, prowadzące do rozbitcia wspólnoty narodowej.

Zobowiązujemy się podjąć wszystkie niezbędne kroki, by niezwłocznie przerwać ten proceder i wyciągnąć konsekwencje wobec siejących nienawiść za pieniądze publiczne.

- Odpolityczniliśmy media publiczne – wprowadziliśmy zmiany we władzach TVP, Polskiego Radia i PAP.

- Przygotowaliśmy projekt nowelizacji ustawy medialnej, która jest następnym krokiem zmian w mediach publicznych: wprowadza transparentne konkursy do rad nadzorczych i ciał doradczych, wprowadza stabilne finansowanie mediów z budżetu państwa (likwidując abonament) oraz wprowadza zakaz prowadzenia mediów samorządowych. Ustawa jest wprowadzeniem do polskiego porządku prawnego Europejskiego Aktu o Wolności Mediów.

Pkt. 23 - Strony Koalicji zgodnie popierają decentralizację państwa. Uważamy, że powierzenie samorządom odpowiednich kompetencji wraz z zapewnieniem im stosownych środków finansowych zapewnia zarządzanie maksymalnie blisko ludzi. Będziemy zatem dążyć do przywrócenia samorządom szerokiej autonomii.

Wzmocnimy ich dochody własne, m.in. poprzez zwiększony udział w podatku PIT oraz ponowne przyznanie im decyzyjności w tych obszarach, w których w ostatnich latach ją utraciły.

Odblokujemy środki z KPO, które pozwolą wreszcie samorządom na swobodne planowanie kluczowych inwestycji.

Skończymy z polityką „tekturowych czeków”, jaką uprawiali nasi poprzednicy. Położymy kres praktyce nadużywania instrumentów nadzoru wobec samorządu.

- Zrealizowaliśmy dwie inwestycje w ramach KPO

A2.5.1. KPO „Program wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju” – w 2025 r. w ramach KPO A2.5.1. rozdysponowaliśmy ponad 102 mln zł.

B1.1.4. „Wzmocnienie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej”- w ramach KPO B1.1.4. w 2025 roku przyznaliśmy 207 mln dotacji na modernizację energetyczną domów kultury i bibliotek, uzyskując blisko dwukrotnie wyższy wskaźnik podpisanych umów w ramach inwestycji.

Ad 3.

Idea funkcjonowania resortu kultury i dziedzictwa narodowego oparta jest na trzech filarach: budowanie spójnej polityki historycznej, strategii dla kultury do roku 2050 i kontynuacji systemowych zmian prawa. To jasno wytyczone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego priorytety dla resortu.

1) Spójna polityka pamięci i historii

Naszym celem jest odejście od doraźnych działań skoncentrowanych na rocznicach na rzecz systemowej, przemyślanej i wielowymiarowej polityki pamięci. Uznajemy, że pamięć narodowa rozwija się w zmieniającym się świecie – pod wpływem cyfryzacji, migracji, globalizacji i nowych napięć. Chcemy, by była fundamentem dialogu, nie polaryzacji, oraz by chroniła dziedzictwo, ale też otwierała przestrzeń dla dotąd marginalizowanych głosów. Spójność polityki pamięci ma również na celu zwiększenie jej transparentności i dostępności

dla obywateli – kluczowe jest znaczenie wspólnego uczestnictwa obywateli w tworzeniu i realizacji polityki pamięci.

2) Strategia dla kultury do 2050

Tworzymy długofalową strategię, która:

- traktuje kulturę jako prawo człowieka,
- uznaje kulturę za filar zrównoważonego, inkluzywnego rozwoju,
- wzmacnia powiązania kultury z edukacją, gospodarką, technologią i polityką społeczną,
- przygotowuje polski sektor kultury do nadchodzących wyzwań – cyfrowych, społecznych, klimatycznych i geopolitycznych.

Strategia do 2050 jest osadzona zarówno w kierunkach wypracowanych w UNESCO (MONDIACULT 2025), jak i w nowej strategii UE (Culture Compass).

3) Systemowe zmiany w prawie i zarządzaniu kulturą

Chcemy odejść od zarządzania kulturą na podstawie wyjątków i interwencji ad hoc. Wprowadzamy jasne standardy i reguły, lepszą koordynację i ewaluację działań, sprawiedliwe i czytelne zasady funkcjonowania instytucji, systemowe wsparcie twórców i pracowników kultury.

W kontekście zmian systemowych i legislacyjnych najważniejszymi projektami, nad którymi toczą się prace są:

- ustawa o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny,
- ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991 r.,
- ustawa o ochronie zabytków z dnia 23 lipca 2003 r. przed prekonsultacjami eksperckimi,
- ustawa medialna z dnia 29 grudnia 1992 r.,
- rozporządzenie o opłatach reprograficznych (tzw. opłatach od „czystych nośników” z dnia 2 czerwca 2003 r.,
- ustawa o ochronie rynku książki,
- ustawa o muzeach z dnia 21 listopada 1996 r.

Polska kultura ma ogromny potencjał – naszym zadaniem jest stworzyć jej takie warunki, by mogła w pełni rozkwitnąć i być jednym z filarów rozwoju społecznego, gospodarczego i międzynarodowego wizerunku naszego kraju.

Ad 4.

Na podstawie realizowanych działań oraz wdrażanych reform ocena skuteczności i efektywności działań Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego opiera się na zestawie mierzalnych wskaźników oraz kryteriów jakościowych wynikających z prowadzonych polityk publicznych. Należą do nich w szczególności:

- 1) Wskaźniki dotyczące profesjonalizacji zarządzania kulturą
 - liczba przeprowadzonych transparentnych konkursów na stanowiska dyrektorów instytucji kultury (dotychczas 35 konkursów, kolejne w toku),

- udział ekspertów w podejmowaniu decyzji – m.in. 85% środków w Programach Ministra jest obecnie rozdysponowywane przez niezależnych ekspertów,
 - eliminacja mechanizmów o charakterze politycznym (likwidacja „oceny strategicznej”).
- 2) Wskaźniki realizacji programów i polityk finansowych
- liczba przyznanych dofinansowań w Programach Ministra (ponad 3200 projektów) oraz ich łączna wartość (ponad 500 mln zł),
 - poziom dostępności programów (np. rezygnacja z wkładu własnego, uproszczenie procedur),
 - stopień terminowości rozstrzygnięć (programy po raz pierwszy od lat rozstrzygnięte zgodnie z harmonogramem).
- 3) Wskaźniki inwestycyjne i infrastrukturalne
- wartość nakładów na infrastrukturę kultury (ponad 1,78 mld zł z FEnIKS i KPO) oraz liczba zrealizowanych inwestycji (m.in. 152 biblioteki i domy kultury),
 - liczba budynków poddanych termomodernizacji oraz modernizacji energetycznej (152 obiekty + 27 budynków archiwów państwowych),
 - liczba instytucji i obiektów objętych nowymi projektami infrastrukturalnymi (50 instytucji kultury).
- 4) Wskaźniki legislacyjne i systemowe
- liczba uchwalonych lub skierowanych do konsultacji projektów ustaw i rozporządzeń (m.in. ustawa o zabezpieczeniu socjalnym artystów, nowelizacja ustawy o ochronie zabytków, ustawa medialna, ustawa o muzeach),
 - zakres i liczba zgłoszonych uwag w procesach konsultacyjnych (np. blisko 800 zgłoszeń do ustawy o działalności kulturalnej),
 - tempo procedowania oraz etapy zaawansowania projektów legislacyjnych.
- 5) Wskaźniki dotyczące standardów i bezpieczeństwa pracy w kulturze
- wdrożenie procedur antymobbingowych i powołanie Pełnomocnika ds. Mobbingu,
 - liczba instytucji objętych nowymi standardami kultury pracy,
 - uruchomienie nowych programów szkoleniowych (np. studia podyplomowe „Akademia Bezpiecznej Kultury”).
- 6) Wskaźniki działalności edukacyjnej i artystycznej
- liczba szkół artystycznych objętych nadzorem (558),
 - liczba nowych placówek i kierunków edukacyjnych (np. kierunek fortepianomistrzostwo – jeden z trzech na świecie),
 - rozwój infrastruktury edukacyjnej – nowe obiekty i siedziby szkół.
- 7) Wskaźniki dotyczące dyplomacji kulturalnej i obecności międzynarodowej
- liczba wydarzeń zrealizowanych w ramach programów międzynarodowych (ponad 550 podczas prezydentury w UE),
 - liczba sezonów kulturalnych i międzynarodowych projektów (Polska–Rumunia, Polska–Wielka Brytania, EXPO 2025),

- udział polskich instytucji i twórców w kluczowych wydarzeniach i biennale architektury, designu i sztuki.
- 8) Wskaźniki dotyczące współpracy ze środowiskami
- liczba zorganizowanych debat, kongresów i konsultacji (w tym współKongres Kultury),
 - powołanie i funkcjonowanie ciał dialogu – np. Forum Prawa Autorskiego, Zespołu ds. Pola Literackiego.

Wskaźniki stosowane przez resort obejmują zarówno mierniki ilościowe (liczba inwestycji, konkursów, projektów, konsultacji, kwoty dofinansowań), jak i kryteria jakościowe (transparentność, depolityzacja, przejrzystość procedur, inkluzywność dostępu do finansowania, efektywność procesów legislacyjnych). Pozwalają one kompleksowo ocenić efektywność działań Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w obszarach systemowych, infrastrukturalnych, finansowych, programowych i międzynarodowych.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Maciej Wróbel